

1. ΑΚΤΙΝΟΓΡΑΦΙΑ ΜΙΣΟΥ ΑΙΩΝΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 03/03/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 03/03/2024

Σελίδα: 1

1974 2024
ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ
50
ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

Ακτινογραφία μισού αιώνα Δημοκρατίας

*Τα συμπεράσματα
του συνεδρίου της «Κ»*

Ήταν ένα τριήμερο ζωηρού προβληματισμού πάνω στα μεγάλα ερωτήματα για την κληρονομιά της μεταπολιτευτικής Δημοκρατίας, αλλά και τις μεγάλες μεταρρυθμιστικές της εκκρεμότητες, τους εσωτερικούς και εξωτερικούς κινδύνους που την απειλούν. Άνθρωποι που κράτησαν στα χέρια τους τις τύχες της χώρας και προσωπικότητες του πνεύματος είχαν την ευκαιρία να κάνουν ο καθένας τον δικό του απολογισμό και να ανταλλάξουν απόψεις στο συνέδριο της «Κ» για τα 50 χρόνια από τη Μεταπολίτευση. **Σελ. 16-**

1. ΑΚΤΙΝΟΓΡΑΦΙΑ ΜΙΣΟΥ ΑΙΩΝΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 03/03/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 03/03/2024

Σελίδα: 16

Η φήμη

«Η φήμη της Ελλάδας συνδέεται και με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, συχνά γίνεται λόγος για την πιο αποτελεσματική λειτουργία των θεσμών. Η φήμη, όπως είκπει ο Θουκυδίδης, είναι κάτι που αξίζει να το διατηρούμε με κάθε κόστος, κάθε τιμήμα».

Κέβιν Φέδερτσον

Συναίνεση

«Χρειάζεται εθνική συναίνεση για το δημογραφικό και για την παιδεία».

Γκίκας Χαροδούβελις
Πρόεδρος ΜΙΕΤ

Κεφάλαιο

«Το συνέδριο συγκεντρώνει ένα ιδιαίτερο, πλούσιο πολιτικό κεφάλαιο της χώρας, είναι σίγουρο πως θα είναι γόνιμο - κλείνω με την ευχή να δούμε όλοι λίγο μακρύτερα από τη σιά μας».

Συμεών Τσορλόκος
Ίδρυτής και πρόεδρος του Οικονομικού Φόρου των Δελφών

Η πάλι

«Η Μεταπολίτευση δεν έχει τελειώσει, είναι μια πάλι ανάμεσα στην εξωστρέφεια και την εσωστρέφεια».

Αλέξης Παπαδόπουλος

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης συνομιλεί με τον διευθυντή της «Κ», Αλέξη Παπακλά, και τον καθηγητή του ΕΚΠΑ και διευθυντή του **Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, Κώστα Κωστό**. «Δεν υπήρξε για μένα πιο δύσκολη στιγμή από τα Τέμπη», τόνισε ο πρωθυπουργός.

Η στιχομυθία

«Ο τότε πρωθυπουργός (α.σ. Αλέξης Τσίπρας) μου είπε: "Έξερεις, θα επιλέξω εσένα". Το πρώτο πράγμα που ρώτησα ήταν: "Γιατί εγώ;". "Γιατί η χώρα πρέπει να μείνει στην Ευρώπη", μου απάντησε».

Πρόεδρος της Δημοκρατίας
Τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Μία γραμμή

«Η ιστορία της Μεταπολίτευσης δεν είναι μια ευθεία γραμμή. Ορισμένες φορές πηγαίνει προς τα εμπρός, άλλες πίσω. Αλλά είναι μια γραμμή προς την πρόοδο του ελληνικού κράτους».

Παναγιώτης Πικραμμένος
Πρώην πρωθυπουργός

Δομικές αλλαγές

«Η ευθύνη μου είναι να καταστήσω τις αλλαγές μη αναστρέψιμες. Και αυτό έχει να κάνει όχι μόνο με δομικές θεσμικές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας της οικονομίας, έχει να κάνει και με νοσοκομεία, με αντιλήψεις, το πώς αντιλαμβάνομαστε τη σχέση μας με το κράτος».

Κυριάκος Μητσοτάκης
Πρωθυπουργός

Το τηλεφώνημα

«Έχουμε πρόβλημα», μου είπε

Αναψηλαφώντας μισό αιώνα Δημοκρατίας

*Οι συζητήσεις για την οικονομία και την εξωτερική πολιτική,
οι αποτιμήσεις για τις ιστορικές προσωπικότητες και οι παλιές
διαφωνίες που ήρθαν ξανά στην επιφάνεια*

1. ΑΚΤΙΝΟΓΡΑΦΙΑ ΜΙΣΟΥ ΑΙΩΝΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 03/03/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 03/03/2024

Σελίδα: 16

Μεγάλες προσδοκίες

«Ο λαϊκισμός χαρακτηρίζει όλα τα κόμματα αυτή τη στιγμή – δεν πρέπει να ξεκινάμε πως η Μεταπολίτευση υπήρξε εποχή μεγάλων προσδοκιών, πιστεύαμε ότι μπορούσαμε να τα καταφέρουμε όλα, να πετύχουμε τα πάντα».

Κώστας Κωστός
Διευθυντής του ΜΙΕΤ

Στα μνημόνια

«Μάθαμε να κάνουμε προ-πολογισμό στην Ελλάδα επί μνημονίων».

Γιώργος Παπακωνσταντίνου
Πρώην υπουργός Οικονομικών

Το τραύμα

«Δεν νομίζω ότι υπάρχει καν συναίνεση του τι πάθαμε, του πόσο βαθύ είναι το τραύμα. Ποιο μήθημα μάθαμε».

Νίκος Βέττας, πρόεδρος του ΙΟΒΕ

Λαϊκό ΠΑΣΟΚ

«Λαϊκισμός είναι όταν υπόσχεται αυτό που επιθυμεί ο άλλος και δεν μπορείς να το κάνεις. Το ΠΑΣΟΚ δεν ήταν λαϊκιστικό κόμμα, ήταν λαϊκό. Λαϊκισμός δεν ήταν από τη δική μας πλευρά, μπορεί να υπήρξαν κάποιες υπερβολές».

Γιώργος Παπανδρόου
Πρώην πρωθυπουργός

χερια τους; Για την οικονομική κατάσταση της χώρας τον μισό αιώνα που έχει περάσει από την πτώση της κούφτας, για τη Δικαιοσύνη και τη θεσμική ακεραιότητά της, την εξωτερική πολιτική, την εσωτερική πολιτική, την παιδεία, το περιβάλλον, την κοινωνική πολιτική; Για τις συναντήσεις στις οποίες αποφασίστηκε η αναδιάρθρωση του χρέους – η μεγαλύτερη αναδιάρθρωση χρέους στην ιστορία οποιασδήποτε χώρας – και τα project bonds, για τη συζήτηση στην οποία ανακοινώθηκε η επιλογή ενός Προέδρου της Δημοκρατίας, για μια τηλεφωνική συζήτηση η οποία ώθησε την τότε υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ να κλείσει το τηλέφωνο, για ένα τηλεγράφημα το οποίο ίσως άλλαξε την πορεία της χώρας, που όμως ο Γιώργος Παπανδρόου δεν έκανε ποτέ στον Αντώνη Σαμαρά; Για το πρόσφατο παρελθόν της χώρας, το εγγύς και το πιο μακρινό μέλλον της;

Όλα τα παραπάνω και πολύ περισσότερα απαντήθηκαν και συζητήθηκαν στο τριήμερο συνέδριο «Μεταπολίτευση: 50 χρόνια μετά», το οποίο συνδιοργάνωσαν η «Καθημερινή», το **Μορφωτικό Ιδρυμα Εθνικής Τραπέζης**, το Ελληνικό Παιδαγωγικό Ινστιτούτο του London School of Economics και το Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών, που έλαβε χώρα στην Εθνική Πινακοθήκη από την Πέμπτη μέχρι χθες. «Πέντε δεκαετίες κλείνουν το καλοκαίρι από την αποκατάσταση

Στοχος ήταν να υπάρχει πολυφωνία, όπως υπογράμμισε την Πέμπτη ο διευθυντής της «Καθημερινής» Αλέξης Παπακέλης – φωνές από όλη την γκάμα των πολιτικών απόψεων. Στο βήμα του συνεδρίου κλήθηκαν έξι Έλληνες πρωθυπουργοί και η Πρόεδρος της Δημοκρατίας, διακεκριμένοι καθηγητές πανεπιστημίου αλλά και σημαντικές προσωπικότητες της χώρας που βρέθηκαν σε κρίσιμες θέσεις την περίοδο της Μεταπολίτευσης.

Πολλοί εξ αυτών τόνισαν τη σημασία τέτοιων διακομματικών συζητήσεων και απάντησαν με ειλικρίνεια. Ο Γιώργος Αλογοσκούφης, ο οποίος διατέλεσε υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών από τον Μάρτιο του 2004 μέχρι τον Οκτώβριο του 2009, δήλωσε πως είναι «τόσο πολλές» οι αποφάσεις που πήρε κατά τη θητεία του και για τις οποίες έχει μετανιώσει, αλλά πάνω από όλες ξεχωρίζει μία δήλωσε: «Είπα στις αρχές του 2008 πως "η οικονομία είναι θωρακισμένη"», ανέφερε στο συνέδριο. «Ήταν λάθος η πολιτική της λιτότητας, η λιτότητα ήταν η λάθος απάντηση στο ερώτημα που τέθηκε», τόνισε ο Ευκλείδης Τσακαλώτος, υπουργός Οικονομικών από το καλο-

Ο Κώστας Σκανδαλίδης, πρώην υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μίλησε εκτενώς για τα προβληματικά «κενά» που αντιμετώπιζε η χώρα, για τις ασυνέχειες του κράτους. «Κάθε φορά που γινόμουν υπουργός ένιωθα σαν να άρχιζα από την αρχή», είπε. Ο πρώην πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων, Νίκος Βούτσικος, τόνισε πως στην περίοδο της Μεταπολίτευσης επιτεύχθηκαν πολλές δημοκρατικές κατακτήσεις. «Η Βουλή έμεινε όρθια σε πάρα πολύ δύσκολες συνθή-

1974 2024
ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ
50
ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

κες, βρέθηκε μπροστά σε πρωτόγνωρες καταστάσεις, άντεξε την παρουσία της Χρυσής Αυγής», σημείωσε μεταξύ άλλων.

Σε συζήτηση με τον **Κώστα Κωστός**, καθηγητή Οικονομικής και Κοινωνικής Ιστορίας στο ΕΚΠΑ και διευθυντή του **Μορφωτικού Ιδρυματος Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ)**, και με τον **κ. Παπακέλη**, ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης αναφέρθηκε σε θέματα που αφορούν την πρόσφατη Ιστορία της χώρας – τονίζοντας τη σημασία της πολιτικής δράσης του Κωνσταντίνου Καραμανλή και αναφέροντας πως για την καλλιέργεια της νοστορπίας ότι η Δημοκρατία είναι περισσότερο δικαιώματα παρά υποχρεώσεις ευθύνεται ο Ανδρέας

σε ο πρωθυπουργός. «Για εμάς ο μπουσούλας παραμένει πάντα το διεθνές δίκαιο».

Όσον αφορά το δυστύχημα των Τεμπών, ανέφερε πως τις τελικές απαντήσεις για την απόδοση ευθυνών μπορεί να τις δώσει μόνο η Δικαιοσύνη. «Δεν υπήρξε για μένα προσωπικά πιο δύσκολη στιγμή από τα Τέμπη», ανέφερε ο πρωθυπουργός. «Συγκρούστηκαν στα Τέμπη», συμπλήρωσε, «ανθρώπινα λάθη με χρόνιες παθολογίες της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, και ειδικά των σιδηροδρόμων, που όλοι γνωρίζαμε ότι ήταν το πιο προβληματικό κομμάτι των ελληνικών, παλιών, δημόσιων οργανισμών».

Ο **κ. Κωστός** δήλωσε πως θεωρεί ότι η Μεταπολίτευση τελείωσε το 2009. Για τον πρωθυπουργό, είναι λάθος να κοιτάμε την περίοδο της Μεταπολίτευσης ως 50 χρόνια. «Για μένα», τόνισε, «η Μεταπολίτευση είναι "40 και 10" ή "35 και 15" – μια σχετικά γραμμική πρόοδος και μια πρωτοφανής κρίση».

Στο τέλος του διαρκού πάνελ της Παρασκευής για την εξωτερική πολιτική δημιουργήθηκε ένταση μεταξύ Ντόρας Μπακογιάννη και Νίκου Κοτζιά, όταν ο τελευταίος δήλωσε ότι όπλα από τα ελληνικά νησιά αποστέλλονται στην Ουκρανία, με την **κ. Μπακογιάννη** να ζητά αποδείξεις περί αυτού. «Απόδειξη», σχολίασε ο Ευάγγελος Βενιζέλος, και κοινό και ομιλητές εξέστιασαν σε γέλια, «πως η Μεταπολίτευση δεν τελείωσε»...

η Κοντολιζα Ράις. «Ναι, μεγάλο», απάντησα. Μου λέει, "πρέπει να μπουν με το όνομα FYROM, θα το δεχθείς", της λέω. "Δεν κατάλαβες, ο πρόεδρος θα ταραχθεί πολύ", απαντάει. "Δεν θα είναι η πρώτη φορά", λέω εγώ, και μετά είπα κάτι που έχω μετανιώσει εκ των υστέρων. Της λέω: "Εσύ κι εγώ έχουμε μια διαφορά. Εσύ είσαι διορισμένη από τον πρόεδρο και λογοδοτείς στον πρόεδρό σου. Εγώ λογοδοτώ στον λαό μου". Και κλείνει το τηλέφωνο».

Ντόρα Μπακογιάννη, βουλευτής, πρώην υπουργός Εξωτερικών

Το θεμέλιο

«Η Μεταπολίτευση ως ιστορική περίοδος δεν είναι ενιαία, αλλά έχει ένα κοινό θεμέλιο: το τραύμα του 1974, το προέκδημα στην Κύπρο και η τουρκική εισβολή ήταν ίσα εθνικά και η ιστορική αφετηρία της Μεταπολίτευσης».

Ευάγγελος Βενιζέλος, πρώην αντιπρόεδρος της κυβέρνησης

Με το ΠΑΣΟΚ

«Ελάτε στη θέση μου, μια ζωή πολέμησα το ΠΑΣΟΚ και μετά με το ΠΑΣΟΚ πολέμησα τον ελληνικό εκθρό – με τον Βαγγέλη (α.σ. Βενιζέλο) παραδώσαμε μια Ελλάδα καλύτερη από αυτήν που παραλάβαμε».

Αντώνης Σαμαράς
Πρώην πρωθυπουργός

Ο Αντώνης Σαμαράς, μιλώντας στο συνέδριο «Μεταπολίτευση: 50 χρόνια μετά», τόνισε πως εκείνος που πολεμούσε το ΠΑΣΟΚ επέλεξε τον δρόμο της συνεργασίας την περίοδο της κρίσης.

Η Ντόρα Μπακογιάννη ανάμεσα στους Ευ. Βενιζέλο και Ν. Κοτζιά, σε μια συζήτηση για την εξωτερική πολιτική την οποία συντόνισε ο διευθυντής της σηληφωφικής έκδοσης της «κ», Αθ. Βελίς.

Ο Προκόπης Παυλοπούλος αποκάλυψε τον λόγο για τον οποίο ο Αλέξης Τσίπρας τον επέλεξε για Πρόεδρο της Δημοκρατίας: «Γιατί η χώρα πρέπει να μείνει στην Ευρώπη».